

РЕШЕНИЕ

№ СП - 1
от 06.03.2019 г.

КОМИСИЯТА ЗА ЕНЕРГИЙНО И ВОДНО РЕГУЛИРАНЕ

на закрито заседание, проведено на 06.03.2019 г., след като разгледа фактите и обстоятелствата във връзка с Решение № 1173 от 23.02.2018 г. на Административен съд София-град по адм. дело № 8631 по описа за 2015 г., оставено в сила с Решение 9855 от 18.07.2018 г. на Върховния административен съд по адм. дело № 5055 по описа за 2018 г., установи следното:

С Решение № СП-1 от 31.07.2015 г., на основание § 17 от Преходните и заключителни разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за енергетиката (ЗИД на ЗЕ, обн. ДВ, бр. 56 от 2015 г.) Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР, Комисията), е установила нетното специфично производство (НСП) на електрическа енергия, въз основа на което са определени преференциалните цени в съответните решения на КЕВР, приети до влизане в сила на ЗИД на ЗЕ.

„Телевик България“ ООД е обжалвало Решение № СП-1 от 31.07.2015 г., в частта му по т. 2.11, с която е установено нетното специфично производство на електрическа енергия, въз основа на което са определени преференциалните цени в Решение № Ц-18 от 20.06.2011 г. на КЕВР, в размер на 1 188 kWh, при определена преференциална цена в размер на 596,50 лв./MWh, без ДДС, за електрически централи с фотоволтаични модули над 30 kWp до 200 kWp, монтирани на покриви и фасади. Във връзка с подадената жалба е образувано адм. дело № 8631 по описа за 2015 г. на Административен съд София-град (АССГ), по което е постановено Решение № 1173 от 23.02.2018 г. за отмяна на Решение № СП-1 от 31.07.2015 г. на КЕВР, в частта му по т. 2.11, в която е определено нетното специфично производство на електрическа енергия, въз основа на което са определени преференциалните цени в Решение № Ц-18 от 20.06.2011 г. на КЕВР в размер на 1 188 kWh, при определената цена – 596,50 лв./MWh, без ДДС, за електрически централи с фотоволтаични модули над 30 kW до 200 kW, монтирани на покриви и фасади.

Решението на АССГ е обжалвано с касационна жалба пред Върховния административен съд (ВАС), въз основа на което е образувано адм. дело № 5055 по описа за 2018 г. С Решение № 9855 от 18.07.2018 г. на ВАС, Четвърто отделение е оставено в сила Решение № 5121 от 03.08.2017 г. на АССГ по адм. дело № 8361 от 2016 г. С Решение № 14498 от 26.11.2018 г. на ВАС е допусната поправка на очевидна фактическа грешка в диспозитива на Решение № 9855 от 18.07.2018 г., постановено по адм. дело № 5055 по описа за 2018 г. на ВАС, Четвърто отделение, а именно: вместо „Телевик България“ ООД, ЕИК 115578897“ следва да се чете „Телевик България“ ЕАД, ЕИК 204696297“.

В мотивите на своето решение АССГ е установил, че оспореният акт - Решение № СП-1 от 31.07.2015 г., в частта му по т. 2.11, е издаден от компетентен орган. Предвид разпоредбата на § 17 от ПЗР на ЗИД на ЗЕ на КЕВР изрично е възложено да приеме решение, с което да установи НСП на електрическа енергия, въз основа на което са определени преференциалните цени в съответните решения на Комисията, приети до влизането в сила на този закон. Следователно компетентността за издаване на акта произтича пряко от законова правна норма. АССГ е направил извода, че процесното решение е прието в съответствие с изискванията на чл. 13, ал. 7, във връзка с ал. 5 от Закона за енергетиката (ЗЕ).

АССГ е приел, че решението е незаконосъобразно поради неспазване на установената форма и допуснати съществени нарушения на административнопроизводствените правила, които представляват отменителни основания по чл. 146, т. 2 и т. 3 от Административнопроцесуалния кодекс (АПК). В тази връзка в мотивите си АССГ посочва, че административният акт следва да съдържа мотиви – фактическите и правни основания за издаването му съгласно изискването на чл. 59, ал. 2, т. 4 от АПК. В конкретния случай в акта липсват фактически основания, въз основа на които да може да се установи по какъв начин е определен размерът на НСП на електрическа енергия по т. 2.11 от решението.

Според АССГ, логическият анализ и тълкуването на разпоредбите на чл. 31, ал. 5, т. 1 от Закона за енергията от възобновяеми източници (ЗЕВИ), § 17 от ЗИД на ЗЕ и § 1, т. 29 от Допълнителните разпоредби (ДР) на ЗЕВИ сочат, че размерът на НСП на електрическа енергия следва да се установи от КЕВР въз основа на данните за средногодишното производство на електрическа енергия от 1 kW инсталирана мощност, които са послужили за определяне на съответните преференциални цени съгласно решението на КЕВР след приспадане на собствените нужди. В тази връзка АССГ посочва, че нито в оспореното решение, нито в доклад с вх. № Е-Дк-246 от 30.07.2015 г., нито в Решение № Ц-18 от 20.06.2011 г. на КЕВР, по т. 11, се посочва какво е средногодишното производство на електрическа енергия от 1 kW инсталирана мощност, както и в какъв размер са собствените нужди.

АССГ е установил, че по делото липсват фактически данни и доказателства относно размера на НСП на електрическа енергия, въз основа на който са определени преференциалните цени съгласно Решение № Ц-18 от 20.06.2011 г. на КЕВР, както и относно обстоятелството дали в Решение № СП-1 от 31.07.2015 г. този размер е установен по начина, посочен в § 1, т. 29 от ДР на ЗЕВИ. Според АССГ, на практика оспореното Решение № СП-1 от 31.07.2015 г. е изцяло лишено от обосновка за това как и по какъв начин, въз основа на кои конкретни данни е установен с него размерът на НСП по т. 2.11, каквито мотиви липсват и в доклада и не могат да се изведат и от Решение № Ц-18 от 20.06.2011 г. на КЕВР. Видно от същото, в него е посочена средногодишната продължителност на работа на централата – 1250 часа при годишна ангажираност – 14,27%. В тази връзка АССГ посочва, че дори и да се приеме, че Комисията не провежда разлика между понятията „средногодишна производителност на работа“ и „средногодишна продължителност на работа“ на фотоволтаичните електрически централи (ФТЕЦ) и че двете понятия са идентични, поради което именно данните за средногодишната продължителност на работа на централите, посочени в Решение № Ц-18 от 20.06.2011 г. на КЕВР, са послужили за установяване на конкретния размер на НСП в процесното решение, остава напълно неясно дали и как са определени собствените нужди на електрическа енергия, които би следвало да се приспадат от средногодишното производство на електрическа енергия, съгласно формулата по § 1, т. 29 от ДР на ЗЕВИ. АССГ е установил, че собствените нужди не са отразени като стойност, число и размер в Решение № Ц-18 от 20.06.2011 г. и в Решение № СП-1 от 31.07.2015 г., като не е посочена методика за определянето им.

На следващо място АССГ излага, че в случая данни за размера и начина, по който са изчислени собствените нужди на ФТЕЦ не могат да се извлекат и от другите документи по преписката. Съдът не е кредитирал като доказателство в тази насока представената справка № 1 към Решение № Ц-18 от 20.06.2011 г. - извлечение от финансов модел, тъй като няма данни от кого, по какъв повод и кога е изготвен самият финансов модел. В тази връзка АССГ е посочил, че Решение № Ц-18 от 20.06.2011 г. и Решение № СП-1 от 31.07.2015 г. не реферират и не се позовават на такъв финансов модел, както и че няма данни и доказателства, че финансовият модел съставлява част от административната преписка по издаване на процесното решение, а и на решението за определяне на преференциалните цени. В допълнение, съдът сочи, че няма доказателства, че съществува такъв финансов модел като документ и че същият е послужил при издаването на Решение № Ц-18 от 20.06.2011 г., съответно на Решение № СП-1 от 31.07.2015 г. на КЕВР.

АССГ е приел и кредитирал съдебно-техническата експертиза (СТЕ), при която вещото лице е установило, че: определената по т. 11 от Решение № Ц-18 от 20.06.2011 г. на КЕВР преференциална цена на електрическа енергия, произведена от фотоволтаични централи с мощност над 30 kWp до 200 kWp, монтирани на покриви и фасади, в размер на 596,50 лв./MWh, е изчислена като съотношение от сумата на нетните настоящи стойности на необходимите годишни приходи за периода на изкупуване и сумата от дисконтираните нетни количества електрическа енергия; преференциалната цена на електрическата енергия, произведена от тези ФТЕЦ е изчислена като съотношение на дисконтираните необходими приходи и нетни количества електрическа енергия, след приспадане на собствени нужди в размер на 5,0% или 6,25 kWh/kW инсталирана мощност, при брутно производство 1 250 kWh/kW и съответно нетно количество електрическа енергия 1 187,50 kWh/kW, както и че представената по делото справка съдържа идентични данни със съхранявания в КЕВР електронен модел. От друга страна АССГ се е позовал на устните разяснения на вещото лице в съдебно заседание по делото, от които се установява, че: няма данни дали електронният модел е бил наличен по преписката по издаването на оспореното решение, вещото лице не е изследвало кой е съзателят на файла и дали няма промяна в същия; компонентата за собствени нужди не е включена в Решение № Ц-18 от 20.06.2011 г. и в Решение № СП-1 от 31.07.2015 г., но е включена във финансовия модел и по този начин е определяща за посочена в оспорения акт цена. В допълнение АССГ посочва, че тъй като по делото не е представен електронен файл за финансовия модел, не може да се извърши преценка дали същият представлява електронен документ по смисъла на чл. 3 от Закона за електронния документ и електронния подпис (ЗЕДЕП). Няма данни дали електронният финансов модел има положен електронен подпис по смисъла на чл. 13 от ЗЕДЕП с оглед установяване авторството и датата на създаване на въпросния документ.

В мотивите на съдебното решение АССГ посочва също, че от приетите по делото писмени доказателства и СТЕ не се доказва, че електронният финансов модел представлява част от административната преписка по издаването на оспореното Решение № СП-1 от 31.07.2015 г. и на Решение № Ц-18 от 20.06.2011 г. Според АССГ, съществуването на електронен файл, който отразява финансов модел, свързан с посочените две решения, би следвало да представлява сложен математически израз на различни компоненти, обвързани със съответните математически формули, които да пресмятат необходимите стойности, а последните да бъдат инкорпорирани в процесните решения. В този смисъл съдът приема, че ако КЕВР действително е използвала въпросния електронен финансов модел към приемане на Решение № Ц-18 от 20.06.2011 г. и съответно на Решение № СП-1 от 31.07.2015 г., то не е съществувала никаква пречка този документ да намери своето логично място при обсъждането на доклада на работната група и в последствие при приемането на самите решения. В тази връзка АССГ посочва, че липсата на неговото споменаване в съдържанието на административните актове и представянето му в последващ етап не водят на еднозначния извод, че същият е бил част от административната преписка по издаването на акта, поради което не се доказва наличието на представения финансов модел, послужил като мотив за издаване на оспорения акт, като част от административната преписка по издаването му. Ето защо, според АССГ, не са налице основания да се приеме, че данните в представената справка - извлечение от финансов модел, съдържащи стойности на електрическата енергия за собствени нужди в MWh и като процент, са събрани, изчислени и използвани в хода на административните производства по издаването на Решение № Ц-18 от 20.06.2011 г. или на Решение № СП-1 от 31.07.2015 г., поради което и те не могат да заместят липсата на фактически основания в оспорения акт и да се считат за мотиви, съдържащи се в друг документ, изходящ от административния орган. С оглед липсата на доказателства за размера на собствените нужди на електрическа енергия, въз основа на който КЕВР е определила преференциалната цена и как същият е установен, според АССГ е невъзможно да се установи по какъв начин в оспореното решение КЕВР е достигнала до посочения размер на НСП в т. 2.11 от Решение № СП - 1 от 31.07.2015 г. Предвид изложеното, съдът е преценил, че не може да бъде извършена проверка за спазване на изискванията на закона

относно начина на определяне на НСП съобразно формулата, предвидена § 1, т. 29 от ДР на ЗЕВИ.

На следващо място АССГ посочва, че установеният от КЕВР размер на НСП по т. 2.11 от Решение № СП-1 от 31.07.2015 г. се различава от предложения в доклада, като предложението за НСП е 1 101 kWh, а е утвърден размер от 1 188 kWh. В тази връзка АССГ е заключил, че не е спазено нормативното изискване на чл. 36, ал. 4 от Правилника за дейността на КЕВР и на нейната администрация, според който, когато Комисията приеме решение, различно от предложения проект, мотивите към него се изготвят в 3-дневен срок от провеждане на заседанието. В протокола от заседанието, на което е прието процесното решение, също не се съдържат данни, които да обосновават необходимостта от установяване на друг, различен от предложения в доклада размер на НСП по т. 2.11, както и начина, по който Комисията го е определила. АССГ е отчел обстоятелството, че приетият с Решение № СП-1 от 31.07.2015 г., по т. 2.11 размер на НСП е в по-висок от предложения и в този смисъл се явява по-благоприятен за лицата, тъй като води до по-високо количество на изкупуваната по преференциални цени електрическа енергия, но това според съда не изключва приложимостта на чл. 36, ал. 4 от цитирания правилник, нито може да отмени общото изискване за излагане на фактите, обстоятелствата и съображенията, мотивирали административния орган да вземе решение с такова съдържание.

Поради всичко гореизложено АССГ е приел, че Решение № СП-1 от 31.07.2015 г. в оспорената му част по т. 2.11, е немотивирано, което представлява неспазване изискванията на чл. 59, ал. 2, т. 4 от АПК и съществено нарушение на административнопроизводствените правила, тъй като ограничава правото на защита на засегнатите от него лица и пречатства съдебния контрол върху неговата материална законосъобразност. Това според съда налага отмяна на решението в оспорената част поради наличието на отменителните основания по чл. 146, т. 2 и т. 3 от АПК.

Решение № 1173 от 23.02.2018 г. на АССГ е потвърдено с Решение № 9855 от 18.07.2018 г. на ВАС, Четвърто отделение, с което ВАС е възприел изцяло мотивите в първоинстанционното решение.

Съгласно чл. 173, ал. 1 от АПК, след като обяви нищожността или отмени административния акт, съдът решава делото по същество, когато въпросът не е предоставен на преценката на административния орган. Извън тези случаи, както и когато актът е нищожен поради некомпетентност или естеството му не позволява решаването на въпроса по същество, съдът отменя административния акт и изпраща преписката на съответния компетентен административен орган за решаване на въпроса по същество със задължителни указания по тълкуването и прилагането на закона (чл. 173, ал. 2 от АПК).

С оглед изложеното, предвид отменителното съдебно решение, с което АССГ не е решил въпроса по същество, както и разпоредбите на АПК, КЕВР следва да се произнесе с ново решение за установяване на стойностите на НСП вместо отменената т. 2.11 от Решение № СП-1 от 31.07.2015 г., съгласно § 17 от ПЗР на ЗИД на ЗЕ (обн. ДВ, бр. 56 от 2015 г.), като съобрази мотивите на съда. Това налага анализ на фактите и обстоятелствата, релевантни към момента на приемане на Решение № СП-1 от 31.07.2015 г. на КЕВР, във връзка с фактите и обстоятелствата по относимото Решение № Ц-18 от 20.06.2011 г., в това число ценообразуващите елементи на преференциалната цена.

Предвид горното и след анализ на относимите факти и обстоятелства се установи следното:

Изменението на разпоредбата на чл. 31, ал. 5, т. 1 от ЗЕВИ (обн. ДВ, бр. 56 от 2015 г., в сила от 24.07.2015 г.), създава задължение за обществения доставчик, съответно за крайните снабдители, да изкупуват произведената електрическа енергия от възобновяеми източници (ВИ) по преференциална цена, за количествата електрическа енергия до размера на НСП на електрическа енергия, въз основа на което са определени

преференциални цени в съответните решения на КЕВР. За обектите по чл. 24, т. 3 от ЗЕВИ определеното НСП не се прилага (чл. 31, ал. 5, т. 1, предл. 2 от ЗЕВИ).

С § 16, т. 4 от ПЗР на ЗИД на ЗЕ (обн. ДВ, бр. 56 от 2015 г.) е регламентирана легална дефиниция на понятието „нетно специфично производство на електрическа енергия“ в § 1, т. 29 от ДР на ЗЕВИ - средногодишното производство на електрическа енергия от 1 kW инсталирана мощност съгласно решението на КЕВР за определяне на преференциални цени след приспадане на собствените нужди.

Предвид горното, до посочените изменения на ЗЕВИ с оглед на това, че задължението за изкупуване на електрическата енергия от възобновяеми източници не е било поставено в зависимост от НСП на електрическа енергия, размерът на същото не е бил изрично посочван от КЕВР в диспозитивите на съответните решения за определяне на преференциални цени на електрическата енергия, произвеждана от ВИ. Предвид изложеното, с § 17 от ПЗР на ЗИД на ЗЕ (обн. ДВ, бр. 56 от 2015 г.) е предвидено Комисията, в срок до 31.07.2015 г., в съответствие със ЗЕВИ да приеме решение, с което да установи нетното специфично производство на електрическа енергия, въз основа на което са определени преференциалните цени в съответните решения на КЕВР, приети до влизане в сила на този закон – 24.07.2015 г.

В тази връзка е постановено и Решение № СП-1 от 31.07.2015 г., с което по т. 2.11 е установено НСП на електрическа енергия, въз основа на което са определени преференциалните цени по т. 11 от Решение № Ц-18 от 20.06.2011 г. на КЕВР при определената цена - 596.50 лв./MWh, без ДДС, за електрически централи с фотоволтаични модули над 30 kWp до 200 kWp, монтирани на покриви и фасади, в размер на 1 188 kWh.

След отмяната на т. 2.11. от Решение № СП-1 от 31.07.2015 г., за КЕВР отново възниква задължение за установяване на стойностите на НСП. Предвид дефиницията на НСП в § 1, т. 29 от ДР на ЗЕВИ, решението за установяване на НСП има единствено констативен характер, тъй като с него се констатират стойности, заложи в предходни ценови решения на Комисията относно количеството електрическа енергия за група производители на електрическа енергия от ВИ. С решението не се определят нови стойности на НСП към настоящия момент, а се установяват използваните през годините при определяне на цените на електрическата енергия, стойности на производителността на съответната група централи и чистото количество за продажба на произведената от съответната група производители електрическа енергия от ВИ. В този смисъл с решението за установяване на НСП се установяват факти и обстоятелства, касаещи отношения, възникнали преди датата на издаване на акта, които продължават да съществуват, с оглед сключените между крайните снабдители или обществения доставчик и производителите на енергия от ВИ дългосрочни договори за изкупуване на електрическа енергия от ВИ и факта, че цената, по която тази енергия се изкупува, не се променя за срока на договора (арг. от чл. 32, ал. 3 от ЗЕВИ). Предвид изложеното, решението, с което КЕВР установява НСП за групата производители на електрическа енергия от ВИ, се постановява еднократно и е валидно за целия период на действие на договорите, сключени между производителите на енергия от ВИ и съответните енергийни дружества.

Съгласно § 17 от ПЗР на ЗИД на ЗЕ, КЕВР следва да установи НСП съгласно начина, дефиниран в § 1, т. 29 от ДР на ЗЕВИ, т.е. Комисията не определя никакъв нов ценообразуващ елемент, а установява стойности, заложи в предходни ценови решения за определяне на преференциални цени, по които крайните снабдители и общественият доставчик изкупуват електрическа енергия, произведена от ВИ. Решението за установяване на НСП касае определената по т. 11 от Решение № Ц-18 от 20.06.2011 г. на КЕВР цена, т.е. препраща към ценовото решение, в което е определена преференциалната цена на групата производители - електрически централи с фотоволтаични модули над 30 kWp до 200 kWp, монтирани на покриви и фасади, и в този смисъл няма самостоятелно значение извън посоченото ценово решение. С решението на КЕВР за установяване на НСП за тази група производители не се изменя нито един от ценообразуващите елементи на цената, която е определена от административния орган, в случая с Решение № Ц-18 от

20.06.2011 г., в частта му по т. 11, и не се изменя и цената, по която се изкупува произведената от тази група производители електрическа енергия от ВИ.

Решение № Ц-18 от 20.06.2011 г. на КЕВР е окончателен административен акт, с който завършва производството по определяне на преференциални цени и съдържа правните и фактическите основания за определяне на преференциалните цени, включително посочване на определените от Комисията стойности на ценообразуващите елементи на цените за различните групи производители, посочени в решението. Решение № Ц-18 от 20.06.2011 г., в частта му по т. 11, е в сила, т.е. налице е стабилен законосъобразен административен акт, който е породил своите валидни правни последици, включително по отношение на ценообразуващите елементи.

С Решение № Ц-18 от 20.06.2011 г. по т. 11 КЕВР е определила преференциална цена за фотоволтаични електрически централи с инсталирана мощност над 30 kWp до 200 kWp, монтирани на покриви и фасади в размер на 596,50 лв./MWh. Цената е формирана въз основа на конкретни ценообразуващи елементи, посочени в същото решение. Тези ценообразуващи елементи са изчислени чрез изчислителен ценови модел - таблица във формат Excel, отразяваща начина на образуване на цената съгласно нормите на приложимото законодателство, съставена от свързани таблици с посочени изходни данни и конкретните стойности, с формули и връзки между тях, формирали ценообразуващите елементи, въз основа на които са изчислени преференциалните цени, включително заложеното за производство количество електрическа енергия. Поради това и предвид формулите и връзките между тях в модела, промяната на който и да е конкретен изходен параметър би довела до промяна на съответния ценообразуващ елемент, съответно до различна стойност на определената преференциална цена. В този смисъл само една конкретна стойност на всеки отделен изходен параметър, както и на ценообразуващ елемент, може да формира определената от КЕВР цена с Решение № Ц-18 от 20.06.2011 г., по т. 11. Например: Ако собствените нужди бъдат променени, в резултат ще се изменят заложените нетни количества електрическа енергия и съответно изчислената преференциална цена.

Поради горното и предвид факта, че това ценово решение е в сила, то всяко преразглеждане на неговите ценообразуващи елементи и съответстващите им изходни данни съставлява преразглеждане на административния акт на Комисията, което е недопустимо.

Съгласно дефиницията по § 1, т. 29 от ДР на ЗЕВИ, КЕВР следва да установи НСП въз основа на средногодишното производство на електрическа енергия от 1 kW инсталирана мощност съгласно съответното решение за определяне на преференциални цени след приспадане на собствените нужди. В действащия ЗЕВИ към момента на приемане на Решение № Ц-18 от 20.06.2011 г., а и към настоящия момент липсва законова дефиниция на понятието „средногодишно производство на електрическа енергия“.

По отношение на понятията средногодишна производителност и средногодишна продължителност на работа, е от значение, че изменението на разпоредбата на чл. 31, ал. 5, т. 1 от ЗЕВИ (обн. ДВ, бр. 109 от 2013 г., в сила от 01.01.2014 г.) е създадо задължение за обществения доставчик, съответно за крайните снабдители, да изкупуват произведената електрическа енергия от възобновяеми източници по преференциална цена, за количествата електрическа енергия до размера на определената средногодишна продължителност на работа, съгласно решението на КЕВР за определяне на цена на конкретната група производители, но законодателят не е въвел легална дефиниция на понятието „средногодишна продължителност на работа“. До влизането в сила на посочените изменения на ЗЕВИ, в диспозитива на решенията на Комисията за определяне на преференциални цени на електрическата енергия, произвеждана от ВИ, не е посочвана средногодишната продължителност на работа на инсталацията, за която се отнася съответната преференциална цена, като тя фигурира единствено като елемент при изчисляването на цената. С оглед разпоредбите на чл. 32, ал. 2 от ЗЕВИ, чл. 19а, ал. 1, т. 4, съответно чл. 19б, ал. 2, т. 2 от Наредба № 1 за регулиране на цените на електрическата енергия (НРЦЕЕ, отм.), при определянето на преференциалните цени на електрическата

енергия, произведена от ВИ, се взема предвид производителността на инсталацията според вида на технологията и използваните ресурси, съответно наличния ресурс на първичния енергиен източник. С оглед изложеното, при определянето на преференциалните цени, в своите решения КЕВР е отчитала като елемент средногодишната продължителност на работа, при номинално натоварване на инсталацията на съответните групи производители във връзка с останалите нормативно установени елементи на ценообразуването. Определянето на елемента средногодишна производителност на работа е във връзка с техническите и икономическите параметри, които оказват влияние при формирането на преференциалните цени на електрическата енергия. В тази връзка, при изчисляването на всички преференциални цени на електрическата енергия, произведена от ВИ, регулаторната практика на Комисията през годините е била да отчита наличния ресурс на първичния енергиен източник и съответно специфичното производство на електрическа енергия от 1 kW мощност на обекта, което обуславя определянето на средногодишната продължителност на работа, в решенията за преференциални цени на електрическата енергия от ВИ въз основа на данни за пълните ефективни часове на работа на инсталацията, т.е. часовете на работа при съответната гарантирана мощност на инсталацията за отделните години на експлоатация. Количествата нетна енергия представляват произведение на средногодишната продължителност на работа и мощността на отделната централа, която е равна на номиналната през първата година и намаляваща през следващите години. Изложените по-горе аргументи се съдържат в становище относно регулаторната практика при определяне на преференциалните цени на електрическата енергия, произведена от възобновяеми източници, прието от КЕВР с решение по Протокол № 82 от 11.05.2015 г., т. 9, видно от което в решенията на КЕВР за определяне на преференциални цени на електрическата енергия, произведена от ВИ, размерът на средногодишната продължителност на работа е определен като пълни ефективни часове (часове на работа при номинална мощност).

Критериите, които се отчитат при определяне на преференциалните цени и ценообразуващите елементи са посочени в чл. 32, ал. 2 от ЗЕВИ: видът на възобновяемия източник, видовете технологии, инсталираната мощност на обекта, мястото и начинът на монтиране на съоръженията, както и: инвестиционните разходи; нормата на възвращаемост; структурата на капитала и на инвестицията; производителността на инсталацията според вида технология и използваните ресурси; разходите, свързани с по-висока степен на опазване на околната среда; разходите за суровини за производство на енергия; разходите за горива за транспорта; разходите за труд и работна заплата; други експлоатационни разходи.

Всички конкретни източници на информация за определяне на стойности на ценообразуващи елементи при определяне на преференциалните цени за продажба на електрическа енергия, произведена от ФтЕЦ, включително средногодишна продължителност на работа на централите са посочени в мотивите на ценовото решение. В тази връзка по отношение на елемента „средногодишна продължителност на работа“ на ФтЕЦ, в Решение № Ц-18 от 20.06.2011 г. на Комисията е посочено, че при определяне на годишната производителност на работа на централите са използвани данни от Българската академия на науките (БАН), както и отчетените средно-ефективни стойности за работа на централите в региона. В т. III. Определяне на цената на електрическата енергия произведена от ФтЕЦ от мотивната част на Решение № Ц-18 от 20.06.2011 г. подробно са посочени ценообразуващите елементи, формиращи преференциалните цени на тези централи, групирани съобразно предвидените законови критерии. Полезният технико-икономически живот на активите е определен на 20 години. В решението е посочено, **че средно годишната продължителност на работа на централата е 1 250 часа годишна ангажираност 14.27 %, т.е. 1250 часа/8760 часа годишно. Поради това, средногодишното брутно производство на електрическа енергия от 1 kWp инсталирана мощност е 1 250 kWh.**

Видно е, че стойностите на средната годишна продължителност на работа на централите при този вид технология и първичен енергиен ресурс, са възприети от

анализите, направени на работещите фотоволтаични електрически централи, както и информация и анализи, направени от БАН за средната годишна продължителност на работа. Тези стойности са определени като резултат от произведената електрическа енергия в годишен план, разделена на инсталираната мощност на ФТЕЦ. При формирането на преференциалните цени по Решение № Ц-18 от 20.06.2011 г. е отчетена производствената мощност и характеристиките на централите. Нормативно регламентирано задължение е да бъде взета предвид и номиналната мощност на инсталацията, която да бъде отчетена при ценообразуването (арг. от чл. 19а, т. 4 от НРЦЕЕ, отм.). С оглед изложеното, при определянето на цените с Решение № Ц-18 от 20.06.2011 г., КЕВР е отчела като основен елемент нетното специфично производство на електрическа енергия на съответните групи производители, без понятието НСП да е било легално дефинирано.

Този начин и подход на формиране на преференциалните цени може ясно да бъде проследен от предходните ценовите решения на Комисията, чрез което се потвърждава факта, че **средногодишната производителност/средногодишната продължителност на работа на централите при номинална мощност и собствените нужди** са съществували в нормативната база и съответно са били отчетени при определянето на преференциални цени през годините до и от влизане в сила на ЗЕВИ. Така например в Решение № Ц-033 от 29.12.2006 г. на КЕВР по отношение на средно годишната производителност на ФТЕЦ е посочено, че: основните фактори, определящи нивото на цените на електрическата енергия, произведена от фотоволтаични модули са: а) размерът на инвестиционните разходи, включително разходите за присъединяване към съответната преносна или разпределителни мрежи; б) *средната годишна производителност*, като за повишаване на производителността е необходимо осигуряване на оптимални параметри на прогнозната годишна сумарна слънчева радиация, зависеща от местоположението за изграждане на фотоволтаичната електроцентрала; в) нивото на експлоатационните разходи; г) полезният живот на активите, необходими за производство на електрическа енергия; д) нормата на възвръщаемост на капитала. Средната годишна производителност на фотоволтаичните модули зависи от прогнозната годишна сумарна слънчева радиация, постъпваща върху хоризонталната повърхност, като в България, тази годишна сумарна радиация е съобразена с изследванията на БАН за потенциала на слънчевата енергия. При фотоволтаичните централи номиналната мощност е изразена във Ват пик (W_p) и това е номиналната мощност на слънчевия панел, измерена при следните стандартни условия: интензитет на светлината (радиация от 1000 W/m^2); слънчев референтен спектър АМ 1,5 (с това се определя типа и цвета на светлината) и клетъчна температура при $25 \text{ }^\circ\text{C}$ (важна за ефективността на слънчевия панел). За определянето на цената в Решение № Ц-04 от 30.03.2009 г. на КЕВР е взето предвид намаляването на производителността вследствие на стареенето на технологията за период от 20 години с по 1% годишно, считано от четвъртата година. Видно от Решение № Ц-28 от 29.08.2012 г. на КЕВР, по отношение на средногодишната производителност на работа на централите, при определяне на цената е използвана средна годишната производителност на работа на ФТЕЦ, изчислена на основата на осреднени стойности за страната, като във връзка с писмо с вх. № Е-04-00-414 от 08.08.2012 г. е постъпило становище от Българска фотоволтаична асоциация за промяна на използвания термин, характеризиращ работата на централите, Комисията е посочила, че понятията са идентични.

Може да се обобщи, че годишното брутно производство за групата централи е изчислено при отчитане на средната инсталирана мощност и коефициента на ангажираност на централата. Размерът на пълните ефективни работни часове за година на работа на централата със съответната технология се посочват от фирмата производител на съответната технология или са взети от официални източници и отразяващи международния опит, както и придобития и изграден опит в страната (чл. 21, ал. 2 от НРЦЕЕ, отм.).

По отношение на размера собствени нужди следва да се има предвид, че действащите към момента на приемане на Решение № Ц-18 от 20.06.2011 г. разпоредби на

чл. 32, ал. 2 от ЗЕВИ, във връзка с НРЦЕЕ (отм.), не са регламентирали изискване за отделно, самостоятелно посочване в ценовото решение на количеството електрическа енергия за собствени нужди, извън нормативно регламентирания ценообразуващи елементи, какъвто е и производителността на инсталацията според вида технология и използваните ресурси. Както бе посочено по-горе, количеството енергия за собствени нужди представлява част от средногодишното произведено количество електрическа енергия от 1 kW инсталирана мощност, поради което по същността си е заложено и се съдържа в него, респективно е взето предвид в ценообразуващите елементи на цената и съответно е отразено в определената преференциална цена. Следва също да се има предвид, че в действащото законодателство към приемане на Решение № Ц-18 от 20.06.2011 г., а и към момента липсва изискване, определена методика или начин за определяне на стойността на собствените нужди, залегнали в решенията на КЕВР за определяне на преференциални цени на електрическата енергия от ВИ. В този смисъл въпросът е от преценката и в рамките на оперативната самостоятелност на Комисията при отчитане вида на възобновяемия източник, вида технология, производителността на инсталацията според вида технология и използваните ресурси и други според чл. 32, ал. 2 от ЗЕВИ. Предвид изложеното, точният процент и/или съответно количеството електрическа енергия за собствени нужди, не е предмет на изрично посочване в ценовите решения за определяне на преференциални цени, но същите са вземани предвид.

Според § 1, т. 6 от ДР на ЗЕВИ, енергия за собствени нужди е количеството енергия, потребявана при работата на съоръженията и инсталациите, чрез които се осъществява производството на енергия от ВИ. Следователно всеки обект за производство на електрическа енергия от ВИ има собствени нужди, които са част от производствения процес на електрическа енергия. Енергията за собствени нужди, която се потребява при работата на съоръженията и е необходима за тяхната работа, не следва да се закупува от крайните снабдителите и обществените доставчици, а да се произвежда при работен режим на тези съоръжения и инсталации, т.е. производителите използват за захранване на съоръженията и инсталациите на централите си произведената от тях електрическа енергия.

Енергията за собствени нужди за съответната група централи представлява количествата енергия за покриване на технологичните нужди за централите и е заложена като % (процент) от брутно производство на електрическа енергия от различните видове централи - фотоволтаични, вятърни, водноелектрически и от биомаса. Процентът собствени нужди е приложим спрямо съответната група производители и се определя въз основа на данните, които КЕВР събира служебно във връзка с изчисляване на инвестиционните и експлоатационни разходи на централите съобразно вида на технологията и нейните специфични технически показатели, при определяне на преференциалните цени през годините. Следователно, при отчитане на размера на собствените нужди Комисията е взела предвид не само данни за средногодишната продължителност на работа от БАН, при използване на средни стойности за страната, а и съответните технически стандарти. Единият от компонентите на НСП - средногодишното производство на електрическа енергия от 1 kW инсталирана мощност, се съдържа в съответните решения на КЕВР за определяне на преференциални цени, а другият компонент – енергията за собствени нужди, представлява част от това производство, поради което по същността си се съдържа в него. В този смисъл данни за този компонент също се извличат от ценовите решения и съответните ценообразуващи елементи на определената преференциална цена за закупуване на електрическа енергия от ВИ, по групи производители.

Собствените нужди на групата производители на електрическа енергия по т. 11 от Решение № Ц-18 от 20.06.2011 г. са заложени при определяне на преференциалната цена за тази група производители като 5 % от средногодишното количество произвеждана електрическа енергия от тези централи, която КЕВР е преценила, че е необходима при работата на този вид централи за захранване на съоръженията и инсталациите им. Собствените нужди са част от количествата електрическа енергия, произведена при

посочената в Решение № Ц-18 от 20.06.2011 г. средногодишна продължителност на работа, съответно производителност на този вид централи. Този размер на собствените нужди е в съответствие с предвидената в ценовото решение за ФТЕЦ 14,27% годишна ангажираност на работа и специфичните особености по отношение на режима на работа и часовата натовареност през годината за такъв тип централи, предвид основния фактор в сектора – характер на природния ресурс. Специфичният климат и климатични особености в България през годината формират рамката по отношение на работата на ФТЕЦ в България, с която всеки инвеститор е запознат при инвестиране и изграждане на съоръжения от такъв тип. В същото време нивото на собствените нужди на групата централи в конкретния случай се определя за определената мощност от 0,1 MW в рамките на групата фотоволтаични електрически централи с инсталирана мощност над 30 kWp до 200 kWp. В този смисъл определените 5% собствени нужди от годишното производство 125 MWh, или 6,25 MWh е технически параметър, пряко свързан с определената цена и представлява референтна стойност за конкретните инсталации.

Прегледът на техническите и икономическите параметри при определянето на цената на електрическата енергия за горепосочената група централи съгласно т. 11 от Решение № Ц-18 от 20.06.2011 г. е представен в следната таблица:

№	Показатели	Мярка	През първата година - 2011 г.	общо за периода на изкупуване
1	НЕТНА ЕЛЕКТРИЧЕСКА ЕНЕРГИЯ	MWh	118,75	2202,65
2	ОБЩО РАЗХОДИ	хил.лв.	33,43	681,62
	за експлоатационни	хил.лв.	3,02	73,36
	за амортизации	хил.лв.	30,41	608,26
3	ВЪЗВРЪЩАЕМОСТ	хил.лв.	52,04	520,89
4	НЕОБХОДИМИ ГОДИШНИ ПРИХОДИ	хил.лв.	85,47	1202,51
5	NPV НА КОЛИЧЕСТВАТА	9,00%	118,75	1124,41
6	NPV НА ПРИХОДИТЕ		85,47	670,71
	NPV на експлоатационните разходи		3,02	34,55
	NPV на амортизациите		30,41	302,61
	NPV на възвръщаемостта		52,04	333,55
7	ЦЕНА	лв./MWh	596,50	596,50

Видно от горното, преференциалната цена за електрически централи с фотоволтаични модули над 30 kWp до 200 kWp, монтирани на покриви и фасади, е формирана при размер на необходимите годишни приходи, който покрива всички разходи, необходими за производството на заложените количества нетна електрическа енергия, които от своя страна представляват произведение на пълните ефективни часове на работа и мощността на съответната централа, с приспаднати собствените нужди.

Нетното специфично производство е установено въз основа на параметрите за първата година от периода на изкупуване и отразява нетната електрическа енергия в размер на 118,75 MWh след приспаднати собствени нужди в размер на 5% или 6,25 MWh, без отчитане деградацията на соларните панели през годините. Общо за периода на изкупуване на електрическа енергия количествата електрическа енергия са в общ размер на 2 202,65 MWh, като отразяват деградацията на соларните панели. Предвид това, преференциалната цена в размер на 596,50 лв./MWh е формирана като резултат от дисконтираните необходими годишни приходи в размер на 670,71 хил. лв., разделени на дисконтираното нетно количество електрическа енергия за целия период на задължително изкупуване в размер на 1 124,41 MWh, изчислени при дисконтов фактор, равен на нормата на възвръщаемост (НВ) $i = 9,00\%$.

Въз основа на горното и при прилагане на начина за установяване на НСП по § 1, т. 29 от ДР на ЗЕВИ, НСП на фотоволтаични електрически централи с инсталирана мощност над 30 kWp до 200 kWp, монтирани на покриви и фасади по т. 11 от Решение № Ц-18 от 20.06.2011 г. на КЕВР – 596,50 лв./MWh се изчислява, както следва:

- **0,1 MWp** - инсталирана мощност на фотоволтаична централа, намираща се в диапазона над 30 kWp до 200 kWp, монтирани на покриви и фасади;
- **1 250 часа** - продължителност от време на номинална работа на инсталацията;
- **14,27%** = 1 250 часа / 8 760 часа - коефициент на ангажираност;
- **125 MWh** = **0,1 * 8 760 * 14,27%** – брутно произведена електрическа енергия за година - Ебр;
- **5%** - електрическа енергия за собствени нужди за година;
- **6,25 MWh** = **125 MWh * 5%** - електрическа енергия за собствени нужди за година;
- **118,75 MWh** = **125 MWh - 6,25 MWh** - нетна електрическа енергия за година;
- **1 187,50 kWh** = **118,75 MWh / 0,1 MWp** - нетно специфично производство.

В тази връзка и след преглед на ценообразуващите елементи, въз основа на които е определена преференциалната цена за фотоволтаични електрически централи с инсталирана мощност над 30 kWp до 200 kWp, монтирани на покриви и фасади, по т. 11 от Решение № Ц-18 от 20.06.2011 г. на КЕВР – 596,50 лв./MWh, КЕВР установи нетно специфично производство на електрическа енергия в размер на 1 188 kWh (1 187,50 kWh), при средногодишна производителност на работа 1 250 kWh при номинална мощност и след приспадане на собствени нужди в размер на 5,0% или 6,25 MWh.

Горното се потвърждава от ценообразуващите елементи и съответните им изходни данни, които по аргументите, изложени по-горе, са с единствени конкретни стойности, които се онагледяват от изчислителния ценови модел по т. 11 от Решение № Ц-18 от 20.06.2011 г. Преференциалната цена от 596,50 лв./MWh е определена за инсталирана мощност 100 kWp, при средногодишна продължителност на работа в размер 1 250 часа, годишна ангажираност 14,27%, при размер собствени нужди – 5% или 6,25 MWh от брутното годишно производство 125 MWh. Установеното нетно специфично количество електрическа енергия, т.е нетното специфично производство от 1 kWp инсталирана мощност в размер на 1 188 kWh е взето предвид при определяне на преференциалната цена по т. 11 на Решение № Ц-18 от 20.06.2011 г., която покрива разходите за изграждането и оперирането на централите с тази технология и осигурява заложената в решението възвръщаемост. Стойността на НСП позволява на съответния производител от тази група производители на електрическа енергия от ВИ да формира такъв размер необходими годишни приходи, при който да се обезпечат всички разходи, нужни за покриване на произведените количества нетна електрическа енергия, които от своя страна представляват произведение на пълните ефективни часове на работа и мощността на съответната централа, с приспаднати собствените нужди.

Установеният размер на НСП на база на определената преференциална цена по т. 11 от Решение № Ц-18 от 20.06.2011 г. не променя, нито намалява утвърдените с ценовото решение приходи, необходими на съответното енергийното дружество, попадащо в тази група производители, за покриване на разходите му, включително инвестиционните, както и за осигуряване на нормата на възвръщаемост, определена в ценовото решение на Комисията. При реалното прилагане на определените от Комисията преференциални цени всеки инвеститор има възможност да постигне различна доходност в зависимост от индивидуалното управление на инвестиционния проект.

Предвид гореизложеното и на основание § 17 от Преходните и заключителни разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за енергетиката (обн. ДВ, бр. 56 от 2015 г.), във връзка с чл. 31, ал. 5, т. 1 от Закона за енергията от възобновяеми източници и § 1, т. 29 от Допълнителните разпоредби на Закона за

енергията от възобновяеми източници, и чл. 173, ал. 2 от Административнопроцесуалния кодекс, във връзка с Решение № 1173 от 23.02.2018 г. на Административен съд София-град по адм. дело № 8631 по описа за 2015 г., оставено в сила с Решение 9855 от 18.07.2018 г. на Върховния административен съд по адм. дело № 5055 от 2018 г.

КОМИСИЯТА ЗА ЕНЕРГИЙНО И ВОДНО РЕГУЛИРАНЕ

РЕШИ:

Установява, считано от 31.07.2015 г., нетно специфично производство на електрическа енергия в размер на 1 188 kWh, въз основа на което е определена преференциална цена 596.50 лв./MWh в Решение № Ц-18 от 20.06.2011 г. на КЕВР, по т. 11 за електрически централи с фотоволтаични модули над 30 kWp до 200 kWp, монтирани на покриви и фасади.

Решението подлежи на обжалване пред Административен съд-София град в 14 (четирнадесет) дневен срок.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:
ДОЦ. Д-Р ИВАН Н.ИВАНОВ

ГЛАВЕН СЕКРЕТАР:
Р. ТОТКОВА